

अ. दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र

बाब (१)	१९६०-६१ (२)	१९७०-७१ (३)	१९८०-८१ (४)	१९९०-९१ (५)	२०००-०१ (६)	२०१०-११ (७)	२०२०-२१ (८)	२०२४-२५ (९)
१. भौगोलिक रचना - क्षेत्र (हजार चौ. किमी) समुद्र किनाऱ्याची लांबी (किमी)	३०६ ७२०	३०८ ७२०	३०८ ७२०	३०८ ७२०	३०८ ७२०	३०८ ७२०	३०८ ७२०	३०८ ८७८
२. प्रशासकीय रचना - महसूली विभाग जिल्हे तालुके वस्ती असलेली गावे वस्ती नसलेली गावे शहरे #	४ २६ २२९ ३५,८५१ ३,०१६ २६६	४ २६ २३५ ३५,७७८ २,८८३ २८९	६ २८ ३०९ ३९,३५४ २,४७९ ३०७	६ ३१ ३०३ ४०,४१२ २,६१३ ३३६	६ ३५ ३५३ ४१,०९५ २,६१६ ३७८	६ ३५ ३५५@@ ४०,९५९ २,७०६ ५३४	६ ३६ ३५५@@ ४०,९५९ २,७०६ ५३४	६ ३६ ३५५@@ ४०,९५९ २,७०६ ५३४
३. जनगणनेनुसार लोकसंख्या- (हजारात)	(१९६१)	(१९७१)	(१९८१)	(१९९१)	(२००१)	(२०११)	(२०११)	(२०११)
एकूण	३९,५५४	५०,४१२	६२,७८४	७८,९३७	९६,८७९	१,१२,३७४	१,१२,३७४	१,१२,३७४
पुरुष	२०,४२९	२६,११६	३२,४१५	४०,८२६	५०,४०१	५८,२४३	५८,२४३	५८,२४३
स्त्रिया	१९,१२५	२४,२९६	३०,३६९	३८,१११	४६,४७८	५४,१३१	५४,१३१	५४,१३१
ग्रामीण	२८,३९१	३४,७०१	४०,७९१	४८,३९५	५५,७७८	६१,५५६	६१,५५६	६१,५५६
नागरी	११,१६३	१५,७११	२१,९९३	३०,५४२	४१,१०१	५०,८१८	५०,८१८	५०,८१८
अनुसूचित जाती	२,२२७	३,०२५	४,४८०	८,७५८	९,८८२	१३,२७६	१३,२७६	१३,२७६
अनुसूचित जमाती	२,३९७	२,९५४	५,७७२	७,३१८	८,५७७	१०,५१०	१०,५१०	१०,५१०
लोकसंख्येची घनता (प्रति चौ. किमी)	१२९	१६४	२०४	२५७	३१५	३६५	३६५	३६५
साक्षरतेचे प्रमाण (टक्के)	३५.१	४५.८	५५.८	६४.९	७६.९	८२.३	८२.३	८२.३
स्त्री-पुरुष प्रमाण (स्त्रिया प्रति हजार पुरुष)	९३६	९३०	९३७	९३४	९२२	९२९	९२९	९२९
नागरी लोकसंख्येचे प्रमाण (टक्के)	२८.२	३१.२	३५.०	३८.७	४२.४	४५.२	४५.२	४५.२
४. सांकेतिक राज्य उत्पन्न - राज्य उत्पन्न (₹ कोटी)	२,२४९	५,७८०	१९,३७७	६८,८६१	२,४३,५८४	९,५०,७७१	२२,६१,७१९	४०,६५,५६५††
कृषि व संलग्न कार्ये क्षेत्र (₹ कोटी)	५८५	१,०७८	३,७५६	१२,३२६	३२,७११	१,२२,९३२	२,९०,३९४	४,२९,३८४†††
उद्योग क्षेत्र (₹ कोटी)	५५३	१,७३२	६,२२४	२२,५५४	६४,९४२	२,६३,५१२	५,३५,०८२	८,८७,४६७†††
सेवा क्षेत्र (₹ कोटी)	१,१११	२,९६९	९,३९७	३३,९८१	१,४५,९३१	५,६४,३२६	११,५७,७४३	२१,६६,४०७†††
दरडोई राज्य उत्पन्न (₹)	५७६	१,१६८	३,११२	८,८११	२८,५४०	८४,८५८	१,८२,४५४	३,१७,८०१*
५. पर्जन्य-सरासरीशी तुलना (टक्के)						१०२.३	११३.४	११६.८
६. कृषि - (क्षेत्र हजार हेक्टर) निव्वळ पेरणी क्षेत्र पिकांखालील स्थूल क्षेत्र स्थूल सिंचित क्षेत्र त्यापैकी लाभ क्षेत्र ^ स्थूल सिंचित क्षेत्राचे पिकांखालील एकूण स्थूल क्षेत्राशी प्रमाण (टक्के)	१७,८७८ १८,८२३ १,२२० २२६ [§] ६.५	१७,६६८ १८,७३७ १,५७० ४२२ ८.४	१८,२९९ १९,६४२ २,४१५ ७१८ १२.३	१८,५६५ २१,८५९ ३,३१९ १,७७६ ^{§§} १५.२	१७,८४४ २१,६१९ ३,८५२ १,७६४ ^{##} १७.८	१७,४०६ २३,१७५ @ २,९५५ ^{##} उ.ना.	१६,६५० २३,८९९ @ ४,१६० ^{###} उ.ना.	१६,५७१ ^० २४,२२४ ^० @ ४,०५५ उ.ना.
७. प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र - (हजार हेक्टर)								
तांदूळ	१,३००	१,३५२	१,४५९	१,५९७	१,५१२	१,५१६	१,५६१	१,६८२
गहू	९०७	८१२	१,०६३	८६७	७५४	१,३०७	१,१२६	१,१८९
ज्वारी	६,२८४	५,७०३	६,४६९	६,३००	५,०९४	४,०६०	२,३२०	१,६९२
बाजरी	१,६३५	२,०३९	१,५३४	१,९४०	१,८००	१,०३५	६८७	४४४
सर्व तृणधान्ये	१०,६०६	१०,३२०	१०,९७६	११,१३६	९,८२४	८,९८५	७,०७९	६,७५०
सर्व कडधान्ये	२,३४९	२,५६६	२,७१५	३,२५७	३,५५७	४,०३८	४,५९५	४,९८७
सर्व अन्नधान्ये	१२,९५५	१२,८८६	१३,६९१	१४,३९३	१३,३८२	१३,०२३	११,६७४	११,७३६

उ.ना. उपलब्ध नाही @@ मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्ह्यांमधील तीन तालुके वगळून # गणना शहरांसह + पहिले सुधारित अंदाज (पायाभूत वर्ष २०११-१२) \$ १९६१-६२ \$\$ १९९१-९२

† बाजार किमतीनुसार सांकेतिक निव्वळ राज्य उत्पन्न †† मूळ किमतीनुसार सांकेतिक निव्वळ राज्य मूल्यवृद्धी ! अंदाजित ^ जलसंपदा विभागाकडून निर्मित लाभक्षेत्र

@ जलसंपदा विभाग, महाराष्ट्र शासन यांच्या दि. २६ ऑगस्ट २०१६ रोजीच्या शासन निर्णया अन्वये माहिती संकलनाच्या पद्धतीबाबत सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत

प्रकल्प कालव्यावरील उपसा व धरणातून नदी नाल्यांमध्ये सोडलेल्या पाण्यामुळे प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र समाविष्ट

†† सन २०२३-२४ या वर्षाकरीता

टीप : राज्य उत्पन्नाचे १९६०-६१ ते २०१०-११ चे अंदाज घटक खर्चावर आधारित आहेत

अ. दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र

बाब (१)	१९६०-६१ (२)	१९७०-७१ (३)	१९८०-८१ (४)	१९९०-९१ (५)	२०००-०१ (६)	२०१०-११ (७)	२०२०-२१ (८)	२०२४-२५ (९)
ऊस क्षेत्र	१५५	२०४	३१९	५३६	६८७	१,०४१	उ.ना.	उ.ना.
ऊस तोडणी क्षेत्र	१५५	१६७	२५८	४४२	५९५	९६५	१,१४३	१,१६७
कापूस	२,५००	२,७५०	२,५५०	२,७२१	३,०७७	३,९४२	४,५४५	४,१२३
भुईमूग	१,०८३	९०४	६९५	८६४	४९०	३९५	३०९	२५०
८. प्रमुख पिकांचे उत्पादन - (हजार टन)								
तांदूळ	१,३६९	१,६६२	२,३१५	२,३४४	१,९३०	२,६९१	३,२९१	४,००३
गहू	४०१	४४०	८८६	९०९	९४८	२,३०१	२,०७१	२,४५४
ज्वारी	४,२२४	१,५५७	४,४०९	५,९२९	३,९८८	३,४५२	२,१८६	१,८४६
बाजरी	४८९	८२४	६९७	१,११५	१,०८७	१,१२३	९०६	५६५
सर्व तृणधान्ये	६,७५५	४,७३७	८,६४७	१०,७४०	८,४९७	१२,३१७	१२,२०१	१३,४६८
सर्व कडधान्ये	९८९	६७७	८२५	१,४४१	१,६३७	३,०९६	४,४४४	५,२७४
सर्व अन्नधान्ये	७,७४४	५,४१४	९,४७२	१२,१८१	१०,१३४	१५,४१३	१६,६४६	१८,७४३
ऊस	१०,४०४	१४,४३३	२३,७०६	३८,१५४	४९,५६९	८५,६९१	१,११,६४२	१,०९,९७४
कापूस (रुई)#	१,६७३	४८४	१,२२४	१,८७५	१,८०३	७,४७३	१०,११०	७,३८५
भुईमूग	८००	५८६	४५१	९७९	४७०	४७०	४०७	३६१
९. कृषि उत्पादनाचा निर्देशांक@-	--	--	--	१३६.५	१२७.४	२२३.८	२८४.३	२९४.४
१०. कृषि गणना -		(१९७०-७१)	(१९८०-८१)	(१९९०-९१)	(२०००-०१)	(२०१०-११)	(२०१५-१६)	(२०२१-२२)*
वहिती खातेदारांची संख्या (हजार)	--	४,९५१	६,८६३	९,४७०	१२,१३८	१३,६९९	१५,२८५	१७,१११
वहिती क्षेत्र (हजार हेक्टर)	--	२१,१७९	२१,३६२	२०,९२५	२०,१०३	१९,७६७	२०,५०६	२१,०५८
वहितीचे सरासरी क्षेत्र (हेक्टर)	--	४.२८	३.११	२.२१	१.६६	१.४४	१.३४	१.२३
११. पशुधन गणना -	(१९६६)	(१९७८)	(१९८७)	(१९९७)	(२००७)	(२०१२)	(२०१९)	(२०१९)
एकूण पशुधन (हजार)	२५,४४९	२९,६४२	३४,२५५	३९,६३८	३५,९५५	३२,४८९	३३,०८०	३३,०८०
एकूण कुक्कुटादी पक्षी+ (हजार)	९,९०२	१८,७५१	२४,८३०	३५,३९२	६४,८००@@	७७,७९५@@	७४,२९८@@	७४,२९८@@
ट्रॅक्टर	१,४२७	३,२७४	१२,९१७	३४,५२९	७९,८९३	१,०५,६११	(२००३)	(२००३)
१२. वन क्षेत्र (चौ. किमी)	६३,५४४	६२,३११	६४,२२२	६३,७९८	६१,९३५	६१,९३९	(२०२१)	(२०२४)
१३. औद्योगिक गुंतवणूक -							(२०२०) [§]	(२०२४) ^{§§}
मंजूर प्रकल्प (संख्या)	--	--	--	--	--	१६,६८६	२०,९०९	३०,६१०
प्रस्तावित गुंतवणूक (₹ कोटी)	--	--	--	--	--	८,१०,८६४	१४,२९,१४२	२०,३६,५६७
१४. वीज - (दशलक्ष कि. वॅ. तास)								
एकूण निर्मिती	३,२६८	७,९२५	१७,८६४	३६,४३०	६१,२०९	८३,०१७	१,१५,०६०	१,४०,१७१
एकूण वापर	२,७२०	७,६५०	१४,०३४	२९,९७१	४७,२८९	८७,३९६	१,२४,६९१	१,६६,२२४
औद्योगिक वापर	१,८५३	५,३१२	८,१३०	१४,७०६	१८,३६३	३४,४१६	४४,१०९	६५,४५९
कृषि वापर	१५	३५६	१,७२३	६,६०४	९,९४०	१६,२५७	३३,९२४	३८,४२८
घरगुती वापर	२६०	७३२	१,७७९	५,०६५	११,१७२	१९,५४६	३०,२२९	३७,२११

कापसाचे उत्पादन १७० किलोची एक गासडी याप्रमाणे हजार गासड्यांमध्ये

\$\$ ऑगस्ट १९९१ जुलै २०२४

\$ ऑगस्ट १९९१ ते ऑक्टोबर २०२०

+ एकूण कुक्कुटादी पक्ष्यांमध्ये टर्को, क्वेल व इतर कुक्कुटादी पक्षी समाविष्ट

* अस्थायी

@ पाया - त्रैवार्षिक सरासरी १९७९-८२ = १००

उ.ना. उपलब्ध नाही

@@ एकूण कुक्कुटादी पक्ष्यांमध्ये कुक्कुटपालन केंद्रामधील पक्षी समाविष्ट

अ. दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र

बाब (१)	१९६०-६१ (२)	१९७०-७१ (३)	१९८०-८१ (४)	१९९०-९१ (५)	२०००-०१ (६)	२०१०-११ (७)	२०२०-२१ (८)	२०२४-२५ (९)
१५. बँका- (अनुसूचित वाणिज्यिक)		(जून १९७१)	(जून १९८१)	(जून १९९१)	(जून २००१)	(जून २०१०)	(३१ मार्च २०२१)	(३१ मार्च २०२५)
बँक कार्यालये	उ.ना.	१,४७१	३,६२७	५,५९१ (मार्च १९९१)	६,२९४ (मार्च २००१)	८,०३७	१३,१६०	१४,३३१
ग्रामीण लोकसंख्येसाठी बँक कार्यालये	उ.ना.	४५०	१,३५५	२,७४९	२,२९४	२,१७०	३,१८६	३,३११
१६. शिक्षण -								
प्राथमिक शाळा	३४,५९४	४४,५३५	५१,०४५	५७,७४४	६५,९६०	७५,६९५	१,०६,३३८	१,०४,५२६
विद्यार्थी (हजार)	४,१७८	६,५३९	८,३९२	१०,४२४	११,८५७	१०,६२६	१५,३९१	१४,५००
माध्यमिक शाळा (उच्च माध्यमिकसह)	२,४६८	५,३१३	६,११९	१०,५१९	१५,३८९	२१,३५७	२८,५०५	२९,६४१
विद्यार्थी (हजारत)	८५८	१,९८५	३,३०९	६,२६०	९,२६७	१०,७११	६,५२४	६,३६२
१७. आरोग्य -		(१९७१)	(१९८१)	(१९९१)	(२००१)	(२०११)	(२०२१)	(२०२४)
रुग्णालये	उ.ना.	२९९	५३०	७६८	९८१	१,३६८	५८६#	५२८#
दवाखाने	उ.ना.	१,३७२	१,७७६	१,८९६	१,६२९	३,०१२	१,०२४#	८५१#
दर लाख लोकसंख्येमागे खाटा	उ.ना.	८८	११४	१४४	१०५	१०३	५९.०५# (२०२०)	७३.३४# (२०२३)
जन्मदर@	३४.७	३२.२	२८.५	२६.२	२०.७	१६.७	१५.०	१४.०
मृत्यूदर@	१३.८	१२.३	९.६	८.२	७.५	६.३	५.५	६.१
अर्भक मृत्यूदर@	८६	१०५	७९	६०	४५	२५	१६	१४
१८. वाहतूक -								
रेल्वे मार्गाची लांबी (किमी)	५,०५६	५,२२६	५,२३३	५,४३४	५,४५९	५,९८४	६,२०४	६,२९६
एकूण रस्त्यांची लांबी (किमी) †	३९,२४१	६५,३६४	१,४१,१३१	१,७२,९६५	२,१६,९६८	२,४१,७१२	३,२३,११५	३,४५,८२२*
त्यापैकी पृष्ठांकित	२४,८५२	३५,८५३	६६,६१६	१,३२,०४८	१,७८,९९९	२,२१,१८२	२,५९,७१०	२,७३,२१६*
मोटर वाहने (हजार)	१००	३१२	८०५	२,६४१	६,६०७	१६,९९०	३८,६३६++	४८,८२५+++
१९. सहकार -								
प्राथमिक कृषि पतसंस्था	२१,४००	२०,४२०	१८,५७७	१९,५६५	२०,५५१	२१,४५१	२०,८९७	२१,२८४*
सभासद (लाख)	२२	३८	५४	७९	१०१	१५०	१५३	१५७*
सहकारी संस्थांची संख्या	३१,५६५	४२,५९७	६०,७४७	१,०४,६२०	१,५८,०१६	२,२४,२४६	२,१७,४१०	२,३३,५१३*
सभासद (लाख)	४२	८६	१४८	२६९	४३०	५३०	५८१	६१५*
सहकारी संस्थांचे खेळते भांडवल (₹ कोटी)	२९१	१,४८९	५,२१०	२४,२८४	१,३४,४४०	२,४८,४३४	४,४९,९६६	५,२८,६७२*
२०. स्थानिक स्वराज्य संस्था -								
जिल्हा परिषदा	२५	२५	२५	२९	३३	३३	३४	३४++
ग्रामपंचायती	२१,६३६	२२,३००	२४,२८१	२५,८२७	२७,७३५	२७,९१३	२७,८३२	२७,८२९++
पंचायत समित्या	२९५	२९६	२९६	२९८	३२१	३५१	३५१	३५१++
नगर परिषदा	२१९	२२१	२२०	२२८	२२८	२२२	२४१	२४७++
महानगरपालिका	३	४	५	११	१५	२३	२७	२९++
नगर पंचायत	--	--	--	--	३	४	१२८	१४७++
कटक मंडळे	७	७	७	७	७	७	७	७

* अस्थायी @ नमुना नोंदणी पाहणी प्रमाणे उ.ना. उपलब्ध नाही † राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण, सार्वजनिक बांधकाम विभाग व जिल्हा परिषदांच्या देखभालीखालील रस्ते

माहितीमध्ये फक्त शासकीय आरोग्य संस्थांचा समावेश आहे. ++ दि. १ जानेवारी २०२६ रोजी

+ वर्ष २०११-१२ पासून सदर माहितीचा आधार बदलला असल्यामुळे सदर माहिती प्राथमिक शाळा (इयत्ता १ ते ८) व माध्यमिक शाळा (उच्च माध्यमिकसह) (इयत्ता ९ ते १२)

या स्वरूपात प्राप्त झाली असून पूर्वीची माहिती प्राथमिक शाळा (१ ते ७) व माध्यमिक शाळा (उच्च माध्यमिकसह) (इयत्ता ८ ते १२) या स्वरूपात आहे. तसेच सदर माहितीचा आधार

महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद आहे